

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 143 (154)

Olsztyn, Środa 26 Czerwca 1946 r.

Rok II

Polski system gospodarczy

Dzisiejszy „Głos Ludu“ przynosi obszerny artykuł ministra Przemysłu ob. Hilarego Minca, który w sposób rzeczowy podchodzi do zagadnienia Głosowania Ludowego od strony gospodarczej.

Ze znakomitego tego artykułu cytujemy ustęp, poświęcony rozważaniu naszej nowej rzeczywistości gospodarczej, którą naród zaakceptuje swoją pozytywną odpowiedzią na drugie pytanie Referendum.

Obecne nasze osiągnięcia, jak i coraz szerzej otwierające się perspektywy wspaniałej przyszłości Polski widzi autor w nowym systemie gospodarczym, który stworzyliśmy, nikogo nie naśladować, idąc własną drogą rozwojową:

„Na czym polega ten nowy system gospodarczy i nowy system polityczny?”

Polega na zlikwidowaniu obszarnictwa i przeprowadzeniu reformy rolnej, opartej o indywidualną chłopską gospodarkę, o prywatną własność chłopskich gospodarstw, polega na zlikwidowaniu wielkiego kapitału i na unarodowieniu podstawowych gałęzi gospodarki krajowej — polega wreszcie na pozostawieniu wielkiego pola działalności dla inicjatywy prywatnej dla prywatnych przedsiębiorstw w handlu, przemyśle i rzemiośle.

Czy to jest system, który istnieje powiedzmy na Zachodzie? Nie, to jest system niepodobny do tego, który istnieje na Zachodzie. Jest rzeczą niewątpliwą, że przy wszelkich formach demokratycznych wpływ karteli i trustów jest tam olbrzymi, że w poważnym stopniu rządzą tam wielcy kapitaliści.

Czy to jest taki system, jaki istnieje w Związku Sowieckim? Nie, to nie jest taki system. Nie jest podobny i przez pozostawienie indywidualnej gospodarki chłopskiej i szerokiego pola dla działalności inicjatywy prywatnej i przez szereg innych gospodarczych i politycznych cech.

Jaki więc to jest system? To jest system nowy, to jest system demokracji ludowej, a ponieważ to jest system, który u nas w Polsce rozwinął się najbardziej i przybrał najbardziej klasyczne formy, nie będzie może zrozumiałym powiedzieć, że ten nowy system jest polskim systemem gospodarczym. Jest polską drogą rozwojową, drogą nową, drogą

Bezplodne wysiłki Rady Bezpieczeństwa w sprawie faszystowskiej Hiszpanii

Nowy-Jork 26.6 (SAP) Rada Bezpieczeństwa odrzuciła 7 głosami przeciwko 4 wnioskom delegata polskiego, żądający, aby rada wezwała wszystkie narody zjednoczone do zerwania stosunków dyplomatycznych z rządem gen. Franco.

Za wnioskiem opowiedział się Związek Radziecki, Francja, Meksyk i Polska.

25 ogólnopolskich organizacji wzywa do trzykrotnego „TAK”
Patrz: odezwa do Narodu Polskiego na stronie 2-jej.

Obrady Komitetu Wykonawczego Światowej Federacji Zw. Zaw. w Moskwie

Moskwa, 26.6 (PAP). W domu Związków Zawodowych w Moskwie odbyło się otwarcie sesji Komitetu Wykonawczego Światowej Federacji Związków Zawodowych.

Obrady zajął przewodniczący Federacji sir Walter Citrine, który podkreślił znaczenie współpracy związków zawodowych w ZSRR ze związkami zawodowymi Anglii, Francji, Stanów

Zjednoczonych i innych krajów w tworzeniu Światowej Federacji Związków Zawodowych.

specyficzną, drogą, która powstała w rezultacie wielkiej wojny. Na czym polega ten system? Jego dwie główne podstawowe charakterystyczne cechy to są cechy następujące: łączy on planową gospodarkę państwową z wielką energią, która może się wydobywać z milionów prywatnych gospodarstw i prywatnych warsztatów indywidualnych. Łączy on masową działalność społeczeństwa reprezentowaną przez Państwo z działalnością milionów gospodarstw chłopskich, setek tysięcy prywatnych warsztatów rzemieślniczych, dziesiątków tysięcy prywatnych sklepów itd. Łączy on planowe działanie z niezbędną giętkością, pozwala na uzupełnienie państwowego przemysłu przez przemysł prywatny, pozwala na rozwój rzemiosła, na wykorzystanie wszystkich jego indywidualnych cech, pozwala on na rozwój przemysłu ludowego, uzupełnia on produkcję węgla, energii elektrycznej, hut, produkcję tych tysięcy przedmiotów, gdzie tak bardzo wymagany jest indywidualny gust, indywidualny smak, indywidualna ręka, wyszkolenie, tradycja, długie lata pracy“.

Sir Citrine wskazał na historyczną datę, w której rozpoczyna swe obrady Komitet Wykonawczy, a mianowicie dzień 22 czerwca, rocznica zbrodniczej napaści Niemiec faszystowskich na ZSRR, oraz uwydatnił decydującą rolę Czerwonej Armii w dziele zwycięstwa.

Mówca wyraził przeświadczenie, iż prace Komitetu Wykonawczego nie zawiodą oczekiwan milionów robotników na całym świecie i przyczynią się do poprawy warunków bytu rzesz pracujących.

Serdeczne przemówienie powitalne wygłosił przewodniczący centralnej organizacji radzieckich związków zawodowych (WCSP) Kuzniecowa. Koncząc swe przemówienie, Kuzniecowa oświadczył, iż wierzy w to, że obecna sesja moskiewska wzmocni jeszcze bardziej Światową Federację Związków Zawodowych.

W dalszym ciągu obrad sesji Komitet wyслуchał referat sekretarza generalnego Saillant o „organizacji wewnętrznej Federacji“, „o wysokości składek członkowskich“ i „o warunkach wstąpienia do Federacji“.

Sprawozdanie o wynikach podróży komisji Federacji do Niemiec wygłosił sir Walter Citrine, który omówił także sprawę zapowiadzanego spotkania komisji z przedstawicielami Sojuszniczej Rady Kontrolnej w Berlinie.

Ze strony polskiej związków zawodowych bierze udział w obradach przew. KCZZ ob. Witaszewski.

Dr. Lange, przedstawiciel Polski, rozpoczął debatę, oświadczył, że domaga się rozpatrzenia swego pierwotnego wniosku, ponieważ dopomógłby on do wyjaśnienia, w jakim stopniu poszczególne państwa są gotowe do podjęcia praktycznych kroków przeciwko faszystowskiej Hiszpanii.

Przedstawiciel Australii dr. Evatt sprzeciwił się wnioskowi, uważając, że nie idzie tu o to, jak daleko rządy gotowe są pójść. Rząd australijski posunie się tak daleko, jak tego będą wymagały rzeczywiste okoliczności danej sytuacji. Podkomisja badając zagadnienie hiszpańskie stwierdziła, że reżim gen. Franco jest potencjalną groźbą dla pokoju, a Rada Bezpieczeństwa może zalecić zerwanie stosunków w wypadku faktycznego zagrożenia pokoju.

Do odrzuceniu wniosku amb. Lange wystąpił z nowym wnioskiem, aby Rada Bezpieczeństwa utrzymała sprawę hiszpańską na porządku obrad i podjęła decyzje w tej sprawie, nie później, jak 1 września br. Do tej pory naród hiszpański będzie miał możliwość samodzielnie usunąć reżim gen. Franco.

Przedstawiciel brytyjski Cadogan wyraził gotowość przyjęcia tego drugiego wniosku pod warunkiem wstawienia poprawki, że zalecenie zerwania stosunków wydać ma zgromadzenie ogólne ONZ oraz usunięcia uwagi, że „Hiszpania stanowi poważną groźbę dla pokoju i bezpieczeństwa“.

Na tym debata odroczone do dnia dzisiejszego.

Polska otrzyma 90 milionów dolarów pożyczki

Warszawa 26.6 (PAP) Minister spraw zagranicznych ob. Rzymowski przyjął ambasadora Stanów Zjednoczonych, który zakomunikował, iż wstrzymana przez rząd amerykański pożyczka dla Polski w kwocie 90 milionów dolarów, po wyjaśnieniu nieporozumień, zostanie wypłacona.

Do mieszkancow m. Olsztyna!

Stosownie do mego oświadczenia, opublikowanego w »Wiadomościach Mazurskich« z dnia 22 bm., w przedmiocie ustalenia ceny za energię elektryczną za miesiąc maj według starej taryfy powiadamiam wszystkich mieszkancow m. Olsztyna, że oświadczenie moje nadal obowiazuje.

Równocześnie powiadamiam mieszkancow miasta, że nie będę przyjmował poszczegolnych osob, jak i delegacji w sprawach opłat za energię elektryczną, gdyż sprawa ta zostala wyczerpana poprzednim moim oswiadczeniem.

Wypadki ządania wygórowanych opłat za prąd za miesiąc maj oraz zamykania światła z tego tytułu są bezprawiem, wobec czego należy je zgłaszać do Starostwa Grodzkiego w Olsztynie.

Winni przeciwdziałania wykonania zarządzenia ministra Przemysłu będą pociągnięci do odpowiedzialności.

Prezydent m. Olsztyna i starosta grodzki

(—) T. Patucki

Likwidacja

Komitetu Godów Wiosennych

Dziś we środę odbędzie się o godz. 18 likwidacyjne posiedzenie Komitetu Godów Wiosennych w sali biologicznej Państw. Gimn. Żeńskiego przy ul. Wyzwolenia 31, II p., pokój Nr. 29.

Wszyscy członkowie Komitetu proszeni są o przybycie.

Cenny nabytek Muzeum Mazurskiego

Wojewódzki Wydział Kultury i Sztuki przekazał Muzeum Mazurskiemu w Olsztynie piękny okaz przemysłu kotlarskiego z r. 1609, z Reichertswalde: misę kutą w miedzi, wyobrażającą scenę zgrzeszenia w raju, otoczoną fryzem z jeleni.

Misa ta służyła, jako pokrywa do chrzcielicy. Obecnie doprowadzona do stanu wystawowego, zdobi jedną z sal Muzeum.

Popis Szkoły Muzycznej

W sobotę dn. 29 b. m. o godz. 17 odbędzie się w salce Tow. Muzycznego (Szkoły Muzycznej), Nowowiejskiego 10, publiczny popis uczniów klas fortepianu, skrzypiec i śpiewu solowego.

Ze względu na szczupłą ilość miejsc należy wcześniej zaopatrzyć się w bilety w Kancelarii Szkoły.

Dzis wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 19.30 »Dama Kameliowa«

Kino „Polonia“

„Najazd“

Kino „Mazur“

„Jeden z naszych samolotów zaginał“.

Poranek ogólnoszkolny

w Teatrze im. St. Jaracza

Ubiegła niedziela stała pod znakiem demonstracji dorobku artystycznego młodzieży szkolnej miasta Olsztyna.

W sali Teatru Miejskiego odbył się poranek ogólnoszkolny. Przed oczyma widza przewijały się barwne grupy regionalne, reprezentujące wszystkie dzielnice Polski.

Na wstępie w podniosłym i uroczystym nastroju zespolone chóry szkół powszechnych Olsztyna odśpiewały unisono hymn warmijski F. Nowowiejskiego i pieśń młodzieży »Myśmy przyszłością Narodu«.

Poranek rozpoczęły występy najmłodszych pociech — wychowanków przedszkola, które swą postawą, pełną dziecięcego wdzięku, całkowicie zasłużyły na gorące i rześiste oklaski widzów.

W dalszym ciągu programu demonstrowały swój dorobek szkoły

WARMIACY I MAZURZY

Wszelkich informacji i porad udziela Okręgowy Komitet Narodowościowy w Olsztynie, przy ulicy Kościuszki Nr. 43

O bezpieczeństwo i opiekę materialną dla ludności autochtonicznej

Sprawa uporządkowania stosunków w powiatach południowych naszego województwa, zamieszkałego przez ludność polską autochtoniczną i napływową z sąsiednich województw Polski centralnej, pozostaje dotąd zagadnieniem palącym, które wciąż jeszcze absorbuje nasze władze administracyjne.

Ostatnio pod przewodnictwem wojewody ob. dr. Z. Robla odbyła się, poświęcona tej sprawie narada, przy nader licznych udziałach uczestników. W konferencji wzięli udział wicewojewodowie ppłk. mgr. T. Koral, który również przewodniczył zebraniu, i ob. Rejmiński, naczelniczy Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego, szefowie urzędów niezespólnych, przedstawiciele stronnictw politycznych, organizacji społecznych, miejscowej ludności polskiej, Komitetu Narodowościowego, Instytutu Mazurskiego i in.

Poruszono szereg zagadnień, związanych z problemem ludności autochtonicznej łącznie ze sprawą weryfikacji. Zadaniem konferencji było ustalenie środków zaradczych, mających zapobiec nadużyciom i zapewnić autochtonom bezpieczeństwo i opiekę materialną.

W przemówieniu, wygłoszonym przy sposobności otwarcia obrad, ob. wojewoda wskazał na fakt stałego zamęcania stosunków sąsiedzkich, zwłaszcza w pow. Szczycieński, co jest tym bardziej karygodne, że powiat ten podczas plebiscytu po pierwszej wojnie światowej dał największy odsetek głosujących na rzecz Polski i nie wiele brakowało, aby już wówczas wcielony został do Macierzy. Dziś stał się on terenem gwałtów i formalnych napadów ze strony ludności, zamieszkującej sąsiednie powiaty Polski centralnej.

Gnębiona ludność polska autochtoniczna pow. Szczycieńskiego powstrzymuje się z weryfikacją i ulega zmieniającym nastrojom chwili. Zdarzają się nawet wypadki, że w obawie przed bandyckimi napadami ludność war-

mijsko-mazurska wstrzymuje się od przyjmowania darów UNRRA, by nie zachęcać grasujących band do rabunku. Jest to zagadnienie w skali państwowej, wymagające jak najszybszego rozwiązania.

Wojewoda zapowiedział w koncu wydanie do ludności odezwy, ostrzegającej przed aktami rabunku i gwałtu, pod groźbą odpowiedzialności sądowej, aż do sądenia winnych w trybie doraznym.

Naczelniczy Wydziału Społ.-Politycznego ob. W. Jeżewski omówił dotychczasowe wysiłki władz administracyjnych w kierunku normalizacji stosunków sąsiedzkich w południowych powiatach województwa.

Kpt. Szyrmer, nacz. Wydz. Woj. skowego, nakreślił plan niesienia konkretnej pomocy dla Warmiaków i Mazurów przez koła opiekuncze, zorganizowane na miejscu przez wszystkie terenowe urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa. Członkowie tych kół będą stale odwiedzać swoich podopiecznych Warmiaków i Mazurów, zasięgać dokładnych informacji o wypadkach nadużyć i niezwłocznie komunikować o nich władzom bezpieczeństwa. Koła takie zawiązały się już w wielu miejscowościach i przystąpiły do pracy.

Wicewojewoda ppłk mgr. T. Koral-Krzyżstof stwierdził, że miejscowe władze administracyjne czynią wszystko, co leży w ich mocy, aby opanować sytuację i byłoby niesłuszne, gdyby Warmiacy i Mazurzy nabrali przekonania, że dzieje się im krzywda z winy Rządu, lub władz lokalnych. Mówca zaapelował do obecnych przedstawicieli ludności autochtonicznej, aby swym autorytetem zapobiegali szerzeniu się wśród autochtonów niepożądanych nastrojów.

Dyskusja wykazała całkowitą zgodność poglądów wszystkich biorących w niej udział czynników administracyjnych i społecznych, miejscowych i zamiejscowych. Składano przy tym całe odium na przesiedleńców z powiatów mławskiego, przasnyskiego, makowskiego, ostrołęckiego, kolnenskiego i szczycieńskiego. Przeciwno repatriantom miejscowi Polacy nie mają żadnych zastrzeżeń, przeciwnie — uważają ich za element wartościowy, najspokojniejszych i najlepszych sąsiadów.

Wicewojewoda ob. Rejmiński stwierdza, że przyczyna obecnych powikłań sąsiedzkich w południowych powiatach województwa leży w błędach dotychczasowej polityki osiedleńczej. Mówca wysuwa postulat wszczęcia staran o powrót wziętych do niewoli, lub zbiegłych na zachód żywicieli rodzin pochodzenia polskiego.

Sekretarz komitetu wojewódzkiego PPS, ob. Kretkowski, domagał się staranniejszej selekcji wśród niższych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa i pociągania winnych nadużyć do odpowiedzialności.

Dyrektor Urzędu Likwidacyjnego, ob. Mielczarek, wypowiada się przeciwko osiedlaniu w powiatach, zamieszkałych przez ludność tubylczą, przesiedleńców z sąsiednich powiatów Polski centralnej, a już osiedlonych proponuje przenieść do powiatów północnych województwa, lub na zachód. Proponuje ponadto zaprowadzić ścisłą kontrolę pasa pogranicznego między wojew. olsztyńskim, a województwami sąsiednimi.

Dyrektor „Spółem“ ob. Korolewicz-Wilamowski kładzie nacisk na konieczność powołania do życia organu prasowego dla Warmiaków i Mazurów, którzy mieli tu ongiś własną prasę i chcieliby ją reaktywować.

Mówca podnosi zarzut przeciwko przyjętemu systemowi weryfikacji miejscowej ludności polskiej, która przez to samo, że nie uległa wynarodowieniu, nie potrzebuje składać dowodów swej polskości. Obywatelstwo powinno być jej nadane odgórnie, a przez sito weryfikacji powinni przejść tylko notoryczni Niemcy.

Sekretarz Wojew. Komitetu PPR, ob. R. Kalinowski, wypowiada się na rzecz zastosowania energicznych środków, mających powściągnąć nadużycia w stosunku do polskiej ludności autochtonicznej. Miejscowi działacze wykazują, zdaniem mówcy, niedostateczną energię i stanowczość wobec wypadków bezprawia i zbrodni. Należy zwiększyć aktywność w tym kierunku i zastosować ostre sankcje karne nie tylko przeciwko bezpośrednio winnym, ale również przeciwko służbowo odpowiedzialnym zwierzchnikom w wypadku, jeśli przestępstw dopuszczają się funkcjonariusze publiczni.

Starosta szczycieński ob. Puzny-Wozniak domaga się wstrzymania ruchu przesiedleńczego z sąsiednich powiatów wojew. warszawskiego i upoważnienia miejscowych Rad Narodowych, oraz starostów do usuwania ze swoich terenów elementów przestępczych z pośród ludności cywilnej i spośród funkcjonariuszy publicznych.

Wiceprzewodniczący Komitetu Narodowościowego ob. Sowa wnosi o interwencję władz w sprawie powrotu wywiezionego swego czasu z terenu naszego województwa mężczyzna narodowości polskiej. Domaga się również przyspieszenia zwolnienia aresztowanych w różnym czasie Warmiaków i Mazurów. Przemawia na rzecz wznowienia „Gaz. Olsztyńskiej“ i wysuwa projekt powołania do życia „Związku Warmiaków i Mazurów“, jako koniecznej przeciwwagi organizacji o podobnej nazwie, istniejącej w Niemczech.

Przewodniczący Komitetu Narodowościowego ob. Lippert, podtrzymuje postulat uwolnienia ludności tubylczej, zamieszkującej powiaty południowe województwa, od elementów napływowych z południa.

W konkluzji na konferencji wysunięto myśl, aby Wojewódzka Rada Narodowa łącznie z czynnikami administracji i społecznymi wystąpiła do władz centralnych o przyspieszenie wydania dekretu o przyznaniu obywatelstwa polskiego tubylczej ludności polskiej.

Zamykając obrady wicewojewoda ppłk. mgr. T. Koral-Krzyżstof zwrócił się z gorącym apelem zarówno do władz jak i do całej ludności polskiej, aby nareszcie położyć kres nienormalnemu i sprzecznemu z rzeczywistością polską sztuczemu podziałowi ludności na Warmiaków, Mazurów i ludność napływową.

— Wszyscy jesteśmy Polakami, wszyscy jesteśmy równoważnymi obywatelami i wszyscy winniśmy doznawać tej samej opieki i ochrony, ze strony Państwa. (El)

